
Nota de prensa

L'exposició *Parlem de drogues*, el programa educatiu per a estudiants de secundària, el programa d'orientació per a famílies i la guia de formació per als professionals sanitaris constitueixen els eixos del programa

L'Obra Social "la Caixa i la Fundación Caja de Burgos presenten a Burgos el programa de prevenció del consum de drogues

- Avui 31 de març, s'inaugura l'exposició itinerant *Parlem de drogues* a la plaça España. L'exposició, organitzada en col·laboració amb l'Ajuntament de Burgos i la *Consejería de Familia e Igualdad de Oportunitades de la Junta de Castilla y León*, es podrà visitar fins al 10 de maig de 2016.
- El programa *Parlem de drogues* té com a objectiu sensibilitzar i prevenir els joves davant les drogues, tema que s'aborda de manera integral mitjançant l'oferiment de recursos d'informació, orientació i formació a les famílies, la comunitat educativa, els professionals de la salut i els joves.
- Segons l'Enquesta Estatal sobre l'Ús de Drogues en l'Ensenyament Secundari del 2012 (ESTUDES), l'alcohol i el tabac, seguits del cànnabis continuen sent les drogues que més consumeixen els estudiants espanyols. Seguidament vénen, per aquest ordre, els hipnosedants (amb recepta o sense), la cocaïna, l'èxtasi, els al·lucinògens, les amfetamines, els inhalables volàtils i l'heroïna, que se situa en l'últim lloc.
- El programa *Parlem de drogues* de la Fundació "la Caixa" ha estat guardonat amb el Premi Reina Sofia contra les drogues, en la categoria de Tasca Social, pel fet de ser un projecte de prevenció basat en els efectes de les drogues en el cervell, la salut i el comportament de les persones.

- L'exposició interactiva *Parlem de drogues*, dividida en nou àmbits, invita a reflexionar a l'entorn d'una sèrie de conceptes bàsics sobre les drogues, alerta dels perills que suposa consumir-les i proporciona tota la informació necessària per prendre decisions responsables.
- Els eixos d'aquest programa es posen en marxa també a Internet a través del web www.parlemdedroques.org, un portal a disposició del professorat i l'alumnat de secundària, que ofereix una visita en 3D a l'exposició interactiva *Parlem de drogues*.
- *Parlem de drogues* també facilita un telèfon gratuït d'orientació i suport (900 222 229), com també una guia de prevenció dirigida a famílies amb fills d'entre 11 i 18 anys que es distribueix entre els participants del programa de prevenció familiar Moneo, impulsat pel Plan Regional sobre Drogas de la Consejería de Familia e Igualdad de Oportunitades de Castilla y León.

Burgos, 31 de març de 2016. L'alcalde de Burgos, Francisco Javier Lacalle; la Comissionada Regional per a la Droga de la Junta de Castilla i Lleó, Esperanza Vázquez; el president de la Fundació Caja de Burgos, Jose Mª Leal; el director territorial de CaixaBank a Castilla i Lleó i Astúries, José Manuel Bilbao; i el catedràtic de Farmacologia de la Universitat Pompeu Fabra i comissari de la mostra, **Rafael Maldonado**, han presentat aquest matí a Burgos l'exposició *Parlem de drogues*, en el marc del programa que l'Obra Social "la Caixa" dedica a la prevenció del consum de drogues

Davant la realitat en què estan immersos molts joves i les seves famílies amb relació al consum de drogues, l'Obra Social "la Caixa" ha decidit impulsar aquest programa integral dirigit a prevenir, informar i sensibilitzar sobre les drogues els diferents agents socials que són elements clau en aquest objectiu: joves, famílies, educadors, professionals dels centres de salut i ciutadania en general **en coordinació amb les actuacions de prevenció que des del Plan Regional sobre Drogas de Castilla y León s'estan impulsant des de la Junta de Castilla i Lleó.**

L'objectiu de programa és incidir positivament en la reducció del consum de drogues entre els joves, tal com promou l'Estratègia Nacional sobre Drogues 2009-2016 del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.

Segons la darrera Enquesta Estatal sobre l'Ús de Drogues en l'Ensenyament Secundari del 2012 (ESTUDES), les drogues consumides per un percentatge més alt d'estudiants de 14 a 18 anys continuen sent l'alcohol, el tabac i el cànnabis. Després vénen els hipnosedants, la cocaïna i l'èxtasi.

Sobre la proporció de consumidors actuals d'aquestes substàncies, és a dir, els que les han consumides algun cop en els 30 dies anteriors a l'enquesta, l'alcohol és la substància més consumida:

Alcohol	El 74 % l'han consumit algun cop en els últims 30 dies
Tabac	El 12,5 %, diàriament en els últims 30 dies
Cànnabis	El 16,1 %, en els últims 30 dies
Cocaïna	El 1,5 %, en els últims 30 dies

L'edat mitjana d'inici en el consum se situa entre els 13 i els 16 anys, i, en general, s'observa una tendència estable de l'evolució, encara que en alguna droga, com la cocaïna, es detecta una lleugera millora en el retard de l'edat d'inici.

Substància	1994	2010	2012
Tabac	13,9 anys	13,5 anys	13,6 anys
Alcohol	13,5 anys	13,7 anys	13,9 anys
Hipnosedants	-	14,4 anys	14,3 anys
Cànnabis	15,1 anys	14,7 anys	14,9 anys
Cocaïna	15,6 anys	14,9 anys	15,5 anys
Èxtasi	15,6 anys	15,3 anys	15,8 anys

La tendència en el consum d'**alcohol** presenta un repunt molt preocupant el 2012, amb el 81,9 % de joves que han consumit alcohol en l'últim any i el 74 % en l'últim mes, i aquesta tendència es dona sobretot entre els més joves, els que tenen entre 14 i 15 anys, i especialment entre les noies que es troben en aquesta franja primerenca d'edat.

En aquesta última enquesta destaquen el «**consum de borratxera**» i la dada segons la qual més de la meitat dels joves de 16 anys s'han emborratxat en l'últim any, i el 26 % en l'últim mes. Una altra dada preocupant és una forma emergent de beure, *binge drinking* en anglès, que fa referència al consum de 5 o més vasos/copes en un període curt (2 hores) per emborratxar-se ràpidament. D'altra banda, la pràctica del *botellón* arriba al 62 % dels joves enquestats. A més, el consum intensiu d'alcohol s'associa a un ús més intensiu de drogues il·legals (policonsum).

En el cas del cànnabis, se'n manté el consum global, però se n'incrementa de forma notable el consum de risc; a més, s'observa en paral·lel que la percepció del risc continua disminuint.

S'incorporen com a quarta substància consumida els hipnosedants, amb una tendència ascendent i una edat d'inici molt precoç, encara que, com a dada positiva, n'ha disminuït la disponibilitat percebuda.

Aquesta nova forma de relació amb les drogues rep el nom de **consum recreatiu**. Es tracta d'un consum de drogues, legals i il·legals, que normalment es presenta associat al temps d'oci, en especial el nocturn durant els caps de setmana.

L'Obra Social "la Caixa" i la Fundación Caja Burgos, conscient que la millor forma de prevenir els riscos i les conseqüències que comporta el consum de drogues és informar sobre els efectes de les substàncies addictives i oferir formació i orientació, tant als joves com a les persones que hi estan en contacte, posa en marxa les actuacions següents, en el marc del seu programa:

- Exposició itinerant *Parlem de drogues*.
- Programa d'orientació dirigit a les famílies.
- Programa educatiu per a educació secundària, des de la ciència.
- Recurs virtual www.parlemdedroques.org

Exposició interactiva *Parlem de drogues*

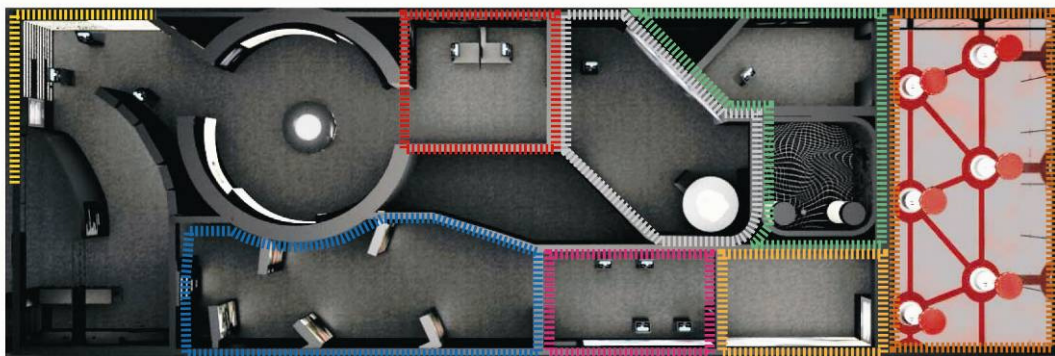
L'exposició interactiva *Parlem de drogues*, emmarcada en el programa de l'Obra Social "la Caixa", invita a reflexionar a l'entorn d'una sèrie de conceptes bàsics sobre les drogues explicats de manera comprensible. A més, la mostra alerta sobre els riscos que comporta consumir-les, i aporta informació actualitzada i elements de judici per desenvolupar una actitud crítica davant les drogues.

L'Obra Social "la Caixa" contribueix així al coneixement sobre els diferents tipus de drogues existents, i aprofundeix en les repercussions que pot tenir el fet de consumir-les sobre la salut i la vida quotidiana. Es tracta, en definitiva, d'un espai que convida a la reflexió per poder decidir de manera responsable.

L'exposició consta d'un àmbit introductor i **nou àmbits modulars** a través dels quals, successivament, s'identifiquen, es defineixen i es presenten una anàlisi i un diagnòstic de la situació, i es proposen vies que fomentin la prevenció.

Les nou àrees en què està dividida aquesta mostra interactiva són les següents:

■■■■■ ¿Qué son las drogas?	■■■■■■■■■■ Las drogas, riesgos para la salud
■■■■■■■■■■ El impacto social de las drogas	■■■■■■■■■■ Las drogas, aquí y ahora
■■■■■■■■■■ Las drogas, un fenómeno global	■■■■■■■■■■ El reto de la prevención
■■■■■■■■■■ Las drogas y el cerebro	■■■■■■■■■■ Ahora, tú decides
■■■■■■■■■■ Los efectos de las drogas	

Fins avui, **888.000 persones han visitat aquesta exposició.**

Paral·lelament a l'exposició, l'Obra Social "la Caixa" ha organitzat activitats presencials i virtuals per a joves, famílies i professionals de la salut i de l'educació que estan disponibles a

www.parlemdedroques.org

Programa educatiu per a ensenyament secundari: presencial i virtual

Sens dubte, el professorat influeix de manera essencial en la presa de decisions i en l'educació dels joves. Amb la irrupció de les noves tecnologies de la informació, les classes tradicionals com les coneixíem fins ara han canviat, per adaptar-se als nous entorns educatius, igual que els professors s'han adaptat a les noves formes d'ensenyar als alumnes.

Per això, l'Obra Social "la Caixa" ha desenvolupat un **recurs educatiu virtual que permet abordar la prevenció del consum de drogues a nivell educatiu, que a Castella i Lleó (Discover i Construyendo Salud) reforça els programes acreditats de prevenció escolar que s'estan desenvolupant, en una acció coordinada tant de forma presencial com de forma virtual a través de la nova web www.parlemdedroques.org.**

El programa educatiu *Parlem de drogues* vol facilitar eines als professors d'educació secundària perquè puguin treballar la prevenció del consum de drogues amb els alumnes a partir de l'aprenentatge científic de les bases neurològiques de l'addicció i dels efectes de les drogues sobre el nostre cervell, el nostre cos i el nostre comportament.

A Burgos, la proposta es concreta en la realització d'una formació dirigida al professorat, principalment de l'àmbit científic, per tal que pugui desenvolupar a l'aula la unitat didàctica de neurobiologia de l'addicció. Posteriorment, els alumnes podran participar en el debat que farem en el marc del programa *Parlem de drogues*, amb el Dr. Rafael Maldonado, catedràtic de Farmacologia de la Universitat Pompeu Fabra.

Per tant, **aquesta iniciativa pretén reforçar el treball que s'està realitzant des dels centres educatius compromesos amb la prevenció de qualitat del consum de drogues, mitjançant el desenvolupament dels programes Discover i Construyendo Salud de la Consejería de Familia e Igualdad de Oportunidades.**

.

Una eina al servei de les famílies

La guia per als pares *Parlem de drogues. Una realitat que cal tractar en família* analitza els diferents punts de vista entre pares i fills i ofereix consells i estratègies per aconseguir una bona comunicació, partint de la premissa que prevenir és ajudar a decidir. L'Obra Social "la Caixa" **ha distribuït gratuïtament 1.151.000 exemplars de la guia**, dirigida a famílies amb fills d'edats compreses entre 11 i 18 anys.

La guia inclou recomanacions pràctiques per iniciar una conversa a l'entorn de les drogues, com també sobre els riscos i les conseqüències que suposen. A més, s'aconsella com s'ha d'actuar davant una situació de possible consum. En especial, estimula els pares a aportar coneixements, habilitats personals, testimonis i valors per tal que els fills, per ells mateixos, aprenguin a adoptar una actitud responsable.

En el marc del programa, i amb la col·laboració de la Direcció General de Serveis per a la Família i la Infància del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, s'ha posat en marxa un **telèfon gratuït d'atenció a les famílies (900 222 229) que fins ara ja ha rebut més de 25.800 trucades**. L'objectiu és orientar les famílies proporcionant-los unes pautes d'actuació en la seva relació amb els fills, per prevenir conductes de risc associades al consum de drogues i informar sobre recursos especialitzats adequats a la demanda en cada cas.

A Castella i Lleó, aquesta Guia i el telèfon gratuït complementen i reforcen les activitats educatives realitzades amb pares i mares a través del programa de prevenció familiar Moneo de la *Consejería de Familia e Igualdad de Oportunidades*.

Material de formació i actualització per als professionals dels centres de salut

Els metges de família, pediatres i personal d'infermeria tenen un paper molt important en la prevenció del consum de drogues i en el suport a les famílies. L'Obra Social "la Caixa", en col·laboració amb la semFYC (Societat Espanyola de Medicina de Família i Comunitària), ha desenvolupat un **programa de formació per als professionals de la salut que també podem trobar a www.parlemdedroques.org**. Aquest programa consta d'una guia que recull algunes de les preguntes més freqüents relacionades amb el consum de drogues i algunes de les possibles respostes, a més de recomanacions pràctiques.

La finalitat és proporcionar informació actualitzada i útil per a aquests professionals en la seva relació amb els pares i les mares dels joves, i amb els mateixos adolescents. A més, el programa ofereix una eina d'autoformació dirigida als professionals dels centres de salut, amb materials per organitzar sessions de formació per als equips sanitaris. Aquests materials incorporen directrius sobre com es poden orientar les famílies, a més d'informació actualitzada sobre drogues, hàbits de consum i efectes sobre la salut.

D'altra banda, s'ha posat a disposició de tots els professionals vinculats a la prevenció del consum de drogues tota la informació i la documentació més rellevant sobre drogues que s'ha publicat en organismes internacionals com l'ONU, el Pla Nacional sobre Drogues, el National Institute on Drug Abuse (NIDA) dels Estats Units i diferents plans municipals i autonòmics de drogues de les comunitats autònomes d'Espanya.

Famílies i públic general

De dilluns a divendres, de 9.30 a 14 h i de 17 a 21 h

Dissabtes, diumenges i festius, d'11 a 14 h i de 17 a 21 h

Visites escolars

Cita prèvia al telèfon 920 999 327

Visites guiades a l'exposició

De dilluns a divendres, a les 19 h

Dissabtes, diumenges i festius, a les 12 i a les 19 h

Oferim visites guiades per al públic general, a càrrec de formadors especialitzats en prevenció del consum de drogues.

Visites guiades per a grups

De dilluns a divendres, de 9.30 a 13.30 h i de 15 a 17 h

Més informació:

Victoria Lobato: 629 732 351 vlcomunicacion@vlcomunicacion.com

<http://www.lacaixa.es/obrasocial>

Sala de Premsa Multimèdia

<http://premsa.lacaixa.es/obrasocial>

DR. RAFAEL MALDONADO

Nascut a Cadis, Rafael Maldonado va estudiar medicina a la capital gaditana, on es va llicenciar el 1985 amb la màxima qualificació. Després de publicar, també a Cadis, la seva tesi doctoral sobre farmacologia, va continuar les seves investigacions a la Universitat René Descartes de París i a la Scripps Clinic de Califòrnia. El 1991 va obtenir, per oposició, plaça de funcionari a l'Institut Nacional d'Investigació sobre la Salut, a França.

Però la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona li va oferir, el 1998, la possibilitat de dirigir un grup de recerca a Espanya. Des d'aleshores, és catedràtic de Farmacologia a la Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida d'aquesta universitat, on dirigeix la Unitat de Neurofarmacologia.

Conferenciant habitual a les principals universitats i organismes investigadors del món, el Dr. Maldonado ja ha rebut diversos premis. L'any 2009 li van atorgar el Premi ICREA, de la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats, per la seva investigació sobre els mecanismes d'addicció de diferents substàncies, valorant-ne l'excel·lència investigadora i la capacitat de lideratge. El 2011 li van concedir el Premi Nacional de Farmacologia de la Fundació Esteve pels seus estudis sobre els efectes del cànnabis.

L'última investigació que ha emprès el grup que dirigeix el Dr. Maldonado a la universitat catalana està relacionada amb l'addicció a la nicotina, un projecte subvencionat per l'Institut Nacional per a la Lluita contra la Droga dels Estats Units, organisme que també depèn de l'Institut de Salut d'aquest país.